

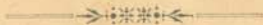
659

Lh-45

Ա. ԶԱՆԵԱՆ

141

ԲԱՆԱՏԵՂ ԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀՐԱՏ. ՍՏ. ՏԵՐ-ՎԱՀԱՆԵԱՆԻ

107

Ի. Պրակ

3 6 FEB 2013

(ժողովածու):

19570-58

ՓԼԿԱԳԻԾԻ ՄԵՏ

Ի՞նչ պատկեմ, եւ ոյիւնչ.—բայց շեմ ի՞նչ կատեն
երբ ինձ տեղ կոչս—կոպիտ ժայտերդ կըխօտեն . . .
Ի՞նչ պատկեմ,—ցա՛ւ . . . կսկիծ . . . բիւրս կեանքի
գոյութի՛ւն
Վեղի հա՛ց. . . եւ անվերջ, բշտառի պատմութիւն . . .

Հեղ.

ՀԷՆՅ ԱՅԴ ԵՄ ԵՐԳՈՒՄ

Մռայլ է շուրջս . . . —

Վիթխարի կեանքի երկաթ ոտի տակ
Որպէս մի փալաս ընկած եմ տխուր
Յաղթւած . . . և անսյծ . . . որպիս ուրւակածն,
Իմ մանուկ կեանքի երգն եմ ոլորտում
Եւ շուրջս մռայլ . . . երկինքը թախծոտ,
Խորունկ լռութեան միայնութեան մէջ
Անձրև է մալոււմ . . .

Եւ արանք—աշխարհ . . . իմ սրտիս նման
Գաւ ու ցաւերի երկունքով բռնւած,
Տերում է անվերջ . . .
Աշխարհն էլ մռայլ, ինչպէս առեղծւած,
Կեանքն էլ մի թիլհամ . . .
Տիեզերքն հանուր խելագարութիւն . . .
Աստուած մի ցնորք . . .
Իրականութիւնն երազ ու խոհեր . . .
Նպատակը սոսկ մի արտադրութիւն . . .
Իսկ ամբողջութիւնը մի ոչնչութիւն
Ես այդ եմ երգում

Արհամարհանքը իմ հպարտ «ես»-ի
Գէպ անարդ կեանքը—
Մի սկզբունք է . . .

Վիշտը ինքնըստինքեան

Սրբազան տաճար . . .

Ուր վախկոտ սիրտըս իր մտմն է վառում

Եւ ծունրը գնում . . .

Կայ—կայ ցաւ ու վիշտ, որի անունը

Սարսափ է սրտիս—

Ես այդ եմ երգում . . .

Քարանփ է սիրտըս . . .

Ուր լուռ գիշերին

Ըմեն արարած այնտեղ է մտնում,

Եզատտան խնդրում . . .

Եւ գաւ . . . դարարէք . . . դարդ . . .

Յաւ . . . հալատակ . . .

Հանուր մի աշխարհ . . .

Ընհուն տիեզերք . . .

Այդ ինքնէ որ կայ . . .

Այդ խոռոչն է իմ վսեմ Աստուածը . . .

Նրան եմ փնտռում . . .

Սակայն նրա էլ մահամերձ կեանքի,

Գազազն եմ շինում . . .

Հէնց այդ եմ երգում . . .

Է Լ Է Ք Ի Ը

Տատասկոտ կեանքի ուղին ասպարէզ
Եւ կարիրն ընկեր, զոյուժեան կուլ՝
Ինձ կոչ հրաւիրեց . . .

Տանջանքի այդ մեծ մէյգանի միջին
Ինչպէս կը տեսնես,

Ընկեր, հալւեցինք ձուլեցինք իրար
Եւ կեանքը, և ես . . .

Զարաւոտ թարախ, արցունքի կաթիլ,
Եւ անվերջ վաստակ . . .

Հեղհեղուկ կեանքի հալածւած մարդկանց
Բաժինն են միակ . . .

Եւ հպարտ յազթուածն, սոսր, փոքրուկի
Ընկեր, իւր նախկին խօսքը դրժելով,
Տափակած գետի ալիքի նման
Փրփրում է անցնում.

Ատելի կեանքի նենգ պայմաններին
Յարմարում, ապրում . . .
Եւ վալանս դառնում . . .

Վայ, վայ յազթուածին . . .
Ընկեր, ուժեղի օրէնքը որբան
Եւ արգասր լինի

Ատելի է նա . . .
Պայքարի ժամին թուհաւոր կեանքի
Անձամբ փորձեցի . . .

Վիթխարին յանկարծ—յարմարէր— ասաց
—Իմ գոռոզ «Ճս»-ին . . .

Եւ բլւր հողիներ, ծնրազիր իջած
—Փնփր քեզ— ասացին

Եզան մի քանիս, արհամարհեցին
«Կամքը երկնային»

Եւ նրանց ընկեր, հնձեցին հենց իմ
Աչքիս առաջին . . .

ԵՍ ԿԵԱՆՔՆ ԵՄ ԵՐԳՈՒՄ

Այնտեղ, ուր մարդը ցաւ ու հոգս մէջքին
Հսկա երկրի հետ կուրծք կրծքի տւած,
Անյոյս ու մռայլ քրտնաջան ոգով

Գալիքն է սերմում,

Ես այն եմ երգում . . .

Եւ այնտեղ եմ ես, ուր մարդն ահաւոր
Քարացած երկրի կուրծքը պատռելով.
Գալկացած ու հեղ, եզբօր երեսին

Սև հոյ է գցում . . .

Եւ որովհետև գերմարդն է մեռնում,
Այգտեղ էլ եմ ես իմ կրգը երգում . . .
Եւ ուր խոնջացած . . .

Մաշտղ մտքի հետ հանդիստ է առնում,
Գեղջուկը ինքնին՝ պարփակուած իւր մէջ

Ու անվերջ խորհում . . .

Եւ ծով վշտերի . . . անհաս տենչերի . . . —

Ծալքերում թաղւած,

Այդ կեանքն եմ երգում . . .

Ո՛հ կարիքն է այն, որ 'երան այգովէս
Քսու, նենգ ձեռքով ճմուռ է ուժգին

Եւ երկրին քսում . . .

Ես այդ եմ երգում . . .

Ե Ր Կ Ն Ք Ի Ն

Ի՞նչ երազներով այգքան բարձրացար,
Ո՛ւմ համեստ գէմքի սուրբ բօլը դարցար . . .
Ո՞ր սիւնիդ վերայ շորեքթաթ արած
Քո սր պալատում նստած է Ասուանձ . . .
Ի՞նչ կայ քեզնից ետ . . . կամ ո՞վ է նստում
Այդ անձեռագործ կապոյտ կամարում . . .
Ի՞նչ լսեմ մտքեր. նա ի՞նչ է խորհում,
Մարդկութեան համար հենց այս վարկեանում . . .
Ո՞ր սուրբ ծրագրի, որ յոգւածներով
Ո՞ր կարիներում, քանի՞ գատաւոր—
Նստած միասին, խիզճի ի ձեռք առանձ
Նուրբ դպացմունքով դատում են մարդկանց . . .
Քանի՞ մարդարէք շարւած են շորս գին,
Քանի՞ հրեշտակներ ներկայ են նիստին . . .
Ի՞նչ է ժողովի նիւթ և բնարան
Ո՞ր Մովսէսն արդեօր տալիս է պատգամ . . .
Ո՞վ է նախազան մարդկային կեանքի
Ո՞վ արդարութեան, ո՞վ իրաւունքի . . .
Ո՞ր Քրիստոսն արդեօր, խաշը ձեռք առանձ
Ո՞ր հիւանդ մտքի ծնունդ չէ Ասուանձ . . .
Մեծ յեզափոխը ճահճ մտքերի՝
Իսկոյն գրեցաւ Աստուծոյ սրբի . . .
Կաշառք չէր ի՞նչ էր . . . իւր մօտ փոխադրեց
Ու նրա լեզուն «տակիցը» կտրեց . . .
Եւ թող ամբոխը յուսով — բերկրալից
Մեռած քրիստոսին սպասէ նորից . . . :

Ը Ն Կ Ե Ր Ի Ո

Անվերջ գիշերներ
Անձէր գիշերներ
Ընկեր, միշտ նստած
Քո քնած ժամին
Ես փիքը կմ արեւ . . .
Անտուտ գիշերներ
Երկար գիշերներ
Ընկեր, միշտ նստած
Օջապի կոխկին
Քո օրն կմ լացել . . .

Ե Ն Ո Վ Վ Ա Յ Ի Ն

Չեմ գնում ականջ քո պատգամներին
Հերքում եմ անշեղ գոյութիւնդ նախկին . . .
Ուր որ միամիտ նախահօրս համար
Քեզ անքննելի թողիր մի կամար . . .
Որ և ուսուցիր իմ հայրա տոհմին
Պաշտել չ'եղածդ անտեսանելին . . .
Եւ այդ արարքով նրանց սովբեցրիր
Նստել մարդու պէս, անասնոց շարքին . . .
Չեմ յարում հրբէք, քո դաւանանքին
Կնգրուկ շեմ ծխում քո սուրբ պատկերին . . .
Այլ բոլոր հոգով եղծում եմ տհա
Քո մութ անցեալը, գալիքն ատագայ . . .
Ինչո՞ւ համար դու իզուր հովնեցրիր
Առողջ ուղեպս, եղիտ խոհերսով . . .
Անմիտ ուսմունքով անվերջ ուսուցիր
Մանկ կեանքիդ մեջ, ապրել քո հոգով . . .
Եւ այդպէս երկար, մի ձիւղ շղթայով
Քաշ տւիր անվերջ մարդկային ազգին . . .
Բարին պաշտելու յիմար փախազով
Սեղմեցիր նրանց կոկորդը ուժգին . . .
Անմիտ գոհերի մի շարք եմ տեսնում
Պատգամդ շրթին, կեանքի հետ մարած . . .
Ուր նոցա միջին մարգարէդ տրտում
Յայտարարում էր—որ, դու ես Աստուծ . . .

Անհետ թաղւեցին անցեալի միջին
Հին սերունդները, հրաշքներից վկայ . . .
Հմայրդ կորաւ մարդիկ շեղւեցին
Քո գձած շաւղից, օ մե՛ծ Եհովիա . . .
Մոլար յաւակնոտ ես ինձ չեմ խաբում
Ձեմ գաւաճանում իմ սկզբունքին . . .
Քո գերիշխութեան գէ՛մ եմ բարոքում
Մի « հոգա » իշխել, իմ ազնտ կամքի՛ն . . .
Ձեմ գիմոււմ նոյն իսկ քո վեհ գթութեան
Գատաւոր լինել թշնամուս գործին . . .
Գիտեմ որ մի օր, քո սուրբ բարութեան
Գանակը կիջնի իմ նեղ կսկորդին . . .
Ինչո՞ւ ուրեմն պաշտել քեզ այլքան
Ինչո՞ւ գանակդ սրել երկսայրի . . .
Ինչո՞ւ բարձրացնել ամպերի վերան
Երբ դու գաւակն ես իմ պապ տիղմերի՛ . . .

Ի Մ Ե Ր Գ Ի Ն

- . . . Սարերի դօշից տպտպոտ լալան
Քաղիկ ես կուզաս,
Արցունքէ բնում կարապի երգ
Երգել ես կուզաս . . .
- Է՛ ջիւման ախպէր, թող գալըդ բարի
Ախըր հէ՛ր եկար
Էս անկեանք երկրում, արեան աշխարհում
Ինչնու լոյս ընկար . . .
- Չորս կողմդ կրակ, սեւուր թռչուն
Ո՞րտեղ պիտ նստես
Ո՞ր կանգուն ծառի հաստարուն կրծքին
Վաթան պիտ հիմնես . . .
- Քեզնից շուտ ախպէր, աղուար եկաւ
Երեք փաթ տրւաւ
Էն կանաչ ծառի, սիրուն ճիւղերից
Սե խաբար բերաւ . . .
- Լեռներից փշեց սովալլուկ բամբին
Ամեն ինչ տարաւ
Է՛ . . . անփորձ ախպէր «թող» գալդ բարի
Լաւ օրի շեկար . . .
- Գլխիս տեղ ունիս, էթէնց չեմ ասում
Ինձ ծուռ չ'հասկանաս
Իմ թողուն ախպէր մեր սուրբ փաթանից
Ի՞նչ խաբար կուտաս . . .

Մշխարհք ա ընկեր, էսէնց էլ կ'լինի
 Կըզայ ու կանցնի
Իմ եթիմ ախպէր, ամա փիս մարդու
 Մշքը խափանուի . . .
Մնացել ենք շվար, վիզներս ծռած
 Մեյզանում կայնած
Նորածին ախպէր, բերանիդ դուրբան
 Տէրես տալի կացած . . .
Սև օրի հասանք, սև տարի տեսանք
 Մեզ գազ քաշեցին
Նարագան ախպէր, գեռ գարուն շեկած
 Չմհոն երգեցին . . .

Ի Գ Ի Լ, Լ, Ի Ը

Եւ ես լաց եղայ . . .

Պղտմբ, արիւնոտ հեղեղի նման
Արցունքի խոշոր կաթիլներն յորդ,
Իմ սև աշերից

Թափուեցին ներքև . . .

Եւ ես լաց եղայ միայնակ և լուռ,
Եւ ես յուզեցի, ու արտասուեցի—

Եւ դեռ լալիս եմ . . .

Եւ տեսայ ինչպէս կարկաջով արագ
Արցունքերն առատ վազեցին հեռու . . .

Ուր այնքան երագ անցեալի միջին
Միրոյ ապուրից կերանք ես և դու . . .

Եւ երբ՝ հրզեցինք ոտերը լուսածաղկին
Առաջի՛ն անգամ . . .

Գու ոտքի ելար, և ես լաց եղայ

—բաժանումն էր այդ . . .

Սակայն և այսօր . . .

Կանգնած հինաւուրց առւակի ափին,

Ուր լուռ-թեան մէջ՝

Մեր ազատ սիրոյ արցունքը հոսեց

Ես դեռ լալիս եմ . . .

Բայց դ՞ու, քնքոյչ դե!

Փոխանակ ինձ հետ սէրդ ողբալու,

Գու դեռ խնդում ես

Գու ինձ ծաղրում ես . . .

ՀԻՆՍԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

Ենարատ գրկուճ սրպէս նուրբ-ծորը
Պատուաստիչ հիւթի,
Նոր էի պարտկել մօրս արգանդի
Այն փարթամ կրծքուճ . . .

Երբ ինձ ուսուցին կեանքի պատգամը
Անհասկանալի
— Թէ ես ծագիկն եմ երկու կեանքերի
Ոյժերից խլած,
— Թէ ես պատուաստն եմ «անիմատ ծառի»
Արմատից բուսած

Ուր գոգտուել մօրս, գիշերաժամին
Հայրս կ'սպասէր
Ինձ համար չէր այն . . .

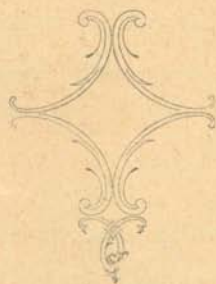
Եւ ուր տակնապի սիրոյ սեղանին
Գիրքը կը գոհէր
Բնաւ ես չեմ այն . . .

Պատահականութեան ես արդիւնք չէի
Սակայն ըսպէի ծնունդ եմ, գիտեմ
Գրքի սեղանի ես գոհը չէի,
Իմ նստատակի ծնունդը կուգեմ . . .

Որ երկար տարիք, աշխատած լինի
Գլխի հանճարը . . .

Եւ իմ ներկայութիւնն անհրաժեշտ գտնի
Դրսի աշխարհը . . .

Նոր այն ժամանակ մտածւած կեանքի
Ծնունդ կը լինեմ,
Եւ իմ ներկայութիւնն չէի նկատի
Սոսկ միտումաւոր . . .
Որ տիեզերքն ամբողջ, մտածւած կեանքի
Երկունքը լինի,
Եւ պատահական կըբոտ զոճերը
Ել կեանք չ'համարւի . . .
Որ կըրի ժամին հայրս մտածւած
Իս կեանքը յիշէր
Եւ անհրաժեշտութեան պէտք ու կարիքը
Իւր ձեռքով կուէր . . .

19570-58

Մ Ե Ն Ե Լ Ո Ք

. . . Քամի, այ քամի

Գու ցուրտ բորենի . . .

Որ գողի նման, գիշերւայ միժնում,

Տգէտ գիւղացու խրճիթն ես մտնում

Քո հոնձր անում . . .

Եւ լիրբ, իմ առաջ դեռ պարծենում ես

Ի՞նչ ունիս այնտեղ . . . —

(Խոստովանիր ինձ)

Ինչո՞ւ թողերին և այրիներին

Միշտ «Տիւր» ես գնում . . .

Ինչո՞ւ դու ազատ մուտք ունիս այնտեղ,

Ուր լուսամուտը թղտով է կալւած . . .

Ուր խսիրի տակ, գետնի վրայ ընկած,

Կապտած մսերով՝ անխնամ թողւած

Որբուկնէ լալիս . . .

Եւ ուր խրճիթի մի պատը փլւած,

Հիւանդ գեղճկուհին

Եստւած է կանչում . . .

Եւ դո՞ւ բորենի, լրբենի բերնով

Քո սառ շնչի հետ այնտեղ ես մտնում . . .

Այնտեղ էլ երգում . . .

Գու միշտ երգում ես խօլական երգեր,

Տխուր մրմունջներ . . .

Դէ՛հ ցնւրտ հոգէառ

Եսա ինձ, երբ պիտ ինձ հետ արտասուես՝

Ինտիժեան ցաւը, նոր կեանքի համար . . .

Հնի կործանում, ոչնչացումը

Ինձ երբ կաւետես . . .

.....

In

W. A. ...
S. K. ...
10 ...
5 ...
W. A. ...
S. K. ...
10 ...
5 ...
W. A. ...
S. K. ...
10 ...
5 ...
W. A. ...
S. K. ...
10 ...
5 ...

